

O modlitbe hriešnika ktorý nechce zanechať hriech

*Ked' Ježiš zostúpil z vrchu, išli za ním veľké zástupy.
Tu prišiel k nemu istý malomocný, poklonil sa Mu
a vravel: Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť.
(Mt 8, 1-2)*

Ked' čítame tieto slová, predstavujem si slávnosť, počas ktorej zástupy ľudí idú do kostola a prichádzajú k Ježišovi Kristovi, ktorý dnes zostupuje už nie z hory, ale z neba, na naše oltáre. Viera nás učí, že Kristus Pán je Kráľ uprostred svojho ľudu, Otec obklopený deťmi, Lekár – chorými. Jedni – tomuto Bohu, ktorého nebo i zem nemôžu objasniť, vzdávajú poklonu čistým svedomím, ako Pánovi svojich srdc. Vedie ich tu láska, lebo chcú Bohu vzdávať vďaky a oslavovať Jeho veľkosť – dobre vedia, že tento milosrdný Boh ich obdarí rôznymi milosťami, nepustí ich od seba s prázdnyimi rukami. Iní – pred týmto nekonečne čistým a svätým Bohom stoja pokrytí hriechmi, lebo vidia nešťastný stav, v akom sa nachádzajú, cítia odpor k svojmu doterajšiemu životu, rozhodujú sa pre nápravu, približujú sa ku Kristovi s veľkou dôverou, padajú k nohám najlepšieho Otca a prinášajú Mu na obeť skrúsené a pokorné srdce. Pre nich, skôr ako vyjdú z kostola, sa už otvorí nebo, a peklo sa zatvorí.

Ale je ešte tretí druh ľudí. To sú hriešnici, ktorí vo svojich neprávostiach spia, ktorí nemienia opustiť svoje hriechy, a aj napriek tomu sa prichádzajú modliť. Nebudem hovoriť o tých, ktorí prichádzajú na pobožnosť so srdcom čistým a milým Bohu, len ich povzbudzujem, aby vytrvali. Skrúsení hriešnici nech zdvojnásobia svoje modlitby, slzy a pokánie, a určite dosiahnu odpustenie (pozri Ž 50, 19), získajú priateľstvo Boha a právo na nebo. Ale dnes budem hovoriť o hriešnikoch, ktorí žijú iba zdanlivo, lebo už dávno poumierali. Modlitba takéhoto hriešnika – hriešnika, ktorý sa nechce polepšiť – je podľa Ducha Svätého ošklivá v očiach Pána (por. Prís 28, 9); ona je smiešnou činnosťou, plnou rozporu a klamstva – je znevážením Boha. Počúvajte ma chvíľu a sami sa o tom dostatočne presvedčíte.

I.

Nebudem sa dlho zastavovať pri tom, aké podmienky musí mať modlitba, aby sa páčila Bohu a priniesla duši úžitok. Nebudem veľa hovoriť na tému jej sily. Iba pripomením, že modlitba je sladkým rozhovorom duše s Bohom - našim Stvoriteľom, Pánom a Posledným cieľom. Modlitba je obcovaním neba so zemou. My posielame do neba naše modlitby a skutky, a nebesia nám zosielajú milosti potrebné na posvätenie. Modlitba dvíha našu dušu i srdce k nebu a učí nás pohľadať svetom a jeho príjemnosťami. Modlitba privádza Boha k nám, preniká nebeské priestory, vystupuje až k trónu Ježiša Krista, odzbrojuje spravodlivosť Jeho Otca, povzbudzuje Ho k milosrdenstvu, otvára poklady milostí, pričom obohacuje toho, kto sa dobre modlí. Žeby sme sa o tom presvedčili, stačí otvoriť knihy Starého či Nového zákona – oni nás učia, že Boh nikdy neodmietne to, o čo sa modlíme správnym spôsobom.

Vidím tridsaťtisíc ľudí; ľudí, ktorých sa rozhodol Boh – za ich hriech - zničiť z povrchu zeme. Vtedy Mojžiš padá na kolena pred Pána a prosí Ho o milosrdenstvo. Sotva začal svoju modlitbu, hneď nahnevaný Pán mení svoj výrok, sľubuje ľudu odpustenie, svoje priateľstvo a starostlivosť. To dosiahla modlitba jedného človeka (pozri Ex 32, 28-34). A znovu. Vidím Jozueho (pozri Joz 10), ktorý chce dokonca vyhubiť nepriateľov, zatiaľ čo slnko sa už kloní k západu. Padá teda na kolena, modlí sa k Pánovi, po čo rozkazuje slnku, aby sa zastavilo a slnko, mimoriadne zázračne, počúva

jeho hlas! A znovu. Boh posielal Jonáša do veľkého mesta Ninive – hriešneho mesta, ktoré Pán za trest sa rozhodol zničiť za štyridsať dní. Keď Ninivčania počujú túto správu, padajú všetci tvárou na zem a hľadajú záchranu v modlitbe. Pán okamžite odvoláva svoj rozsudok a pozerá na skrúšených Ninivčanov s dobrotou (pozri Jn 1-4). Keď sa pozriem ešte na inú stranu, vidím proroka Eliáša, ktorý prosí Boha, aby potrestal hriešny ľud a nespustil kvapku dažďa na zem. A oblaky poslúchli Proroka okamžite, lebo jeden a pol roka nespadať kvapka dažďa, dokiaľ znovu nepoprosil Boha o zmilovanie (pozri 1 Kr 17, 1; 18, 44).

Keď zo Starého zákona prejdeme do Nového, pozorujeme, že modlitba vôbec ne stráca svoju silu, ale účinkovaním milosti sa stáva ešte účinnejšou. Pozrite na Magdalénu. Len sa vrhla k nohám Spasiteľa, a On jej naraz odpustil hriechy a vyhnal z nej sedem zlých duchov (pozri Lk 7, 47; 8, 2). Peter zaprel svojho Majstra a hľadá pomoc v modlitbe – Spasiteľ pozerá na neho milosrdne a odpúšťa mu (pozri Lk 22, 61-62). Keby sa zradca Judáš modlil, namiesto zúfalstva, Pán by aj jemu odpustil viny. Skutočne – dobrá modlitba je taká mocná, že keby celé peklo, všetky stvorenia nebeské i pozemské sa dožadovali pomsty a keby už Boh mal spustiť blesky svojho hnevu na hriešnika, tak napriek všetkému mu určite odpustí, len aby ten hriešnik padol na kolená, ľutoval svoje hriechy, aby sa rozhodol milovať Boha a prosiť Ho o milosrdenstvo. Ježiš Kristus slávnostne prisľúbil, že Boh nám neodmietne nič, ak Ho budeme prosiť v Jeho mene (por. Jn 14, 13-14). Aká je to pre kresťana sladká a potešujúca vec, že môže dostať všetko, o čo sa bude modliť!

Teraz sa ma opýtate, aká má byť modlitba, aby mala u Boha takú moc? Odpoviem krátko – musí byť oživená vierou ako aj silnou a statočnou nádejou, že pre zásluhy Ježiša Krista dostaneme to, o čo sa modlíme. Nakoniec, musí našu modlitbu sprevádzať vrúcna láska.

1. Musíme mať pri modlitbe *živú vieru*. A prečo? Lebo viera je základom dobrých skutkov – bez nej skutky nemajú zásluhy pre večný život. Pri modlitbe musíme byť hlboko preniknutí Božou prítomnosťou – musíme sa v tom podobať chorému, ktorého spaľuje vysoká horúčka a ktorému sa zdá, že vidí, že sa dotýka akéhosi predmetu a nechce uveriť, že je to klam, že je to chorobné videnie. S takou silnou vierou hľadala Spasiteľa Mária Magdaléna – hľadala Spasiteľa, ktorého v hrobe už nenašla. A jej myseľ bola tak veľmi pohltená Pánom, ktorého hľadala, že On, Ježiš Kristus, sa nemohol dlhšie ukrývať pred jej hľadaním a ukázal sa jej v podobe záhradníka, a spýtal sa, za kým plače a koho hľadá. A táto svätá milá Mu neodpovedá, že hľadá Spasiteľa, ale volá: *Ak si Ho zobral, tak mi povedz, kde si Ho uložil a ja si Ho vezmem* (Jn 20, 15). Jej viera bola taká živá a vrúcna, že keby dokonca Ježiš nebol v lone svojho Otca, prinútila by Ho prísť na zem. Nech kresťan s takouto vierou predstupuje pre tvár Boha, a vtedy On neodolá jeho prosbe.

2. S vierou sa musí spájať *silná a neotrasiteľná nádej*, že Boh nám daruje všetko, o čo Ho prosíme. Chcete na to príklad? Pozrite teda na kanaánsku ženu (pozri Mt 15). Jej modlitba bola oživená vierou a nádejou takou silnou, že neprestala prosiť a naliehať, dokiaľ ju Kristus nevypočul. Nevenovala pozornosť tomu, že ju odháňali, že zo začiatku dokonca sám Ježiš si zapchával uši na jej volanie – vrhla sa na kolená a celou jej modlitbou boli tieto slová: *Zmiluj sa nado mnou, Pane, syn Dávidov*. A vtedy jej Ježiš povedal: *Žena, veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako chceš. A od tej hodiny bola jej dcéra zdravá* (Mt 15, 28).

Takáto viera a takáto nádej získajú triumf a odstránia všetky prekážky, ktoré sa nachádzajú na ceste spásy. Pozrite, čo hovorí matka svojmu synovi, Symfóriánovi, keď ide na mučenícku smrť: „Odvahu synu! Ešte chvíľka trpezlivosti a tvojou odmenou bude nebo!“ Povedzte mi, bratia, či nie táto svätá nádej podporovala mučeníkov počas mučenia? Sv. Vavrinec sa tešil, keď ho položili na rozpálenú pahrebu. Sv. Vincent sa správa pokojne, hoci jeho vnútornosti trhali železnými hákmi. Kto im dával túto nadľudskú silu k znášaniu takých ukrutných utrpení – ak nie nádej na nebeské dobro? Či tá istá nádej nepomáha kresťanovi odstrániť všetky pokušenia diabla a roztržitosť pri

modlitbe? Viera mu hovorí, že Boh ho vidí, nádej mu dáva istotu, že kedysi dostane večné šťastie.

3. Modlitba kresťana má byť *oživená láskou*, to znamená, že on musí z celého srdca milovať dobrého Boha a zo všetkých síl nenávidieť hriech. Keď sa hriešnik modlí, musí úprimne ľutovať a túžiť čoraz viac milovať Boha. Keď sv. Augustín odišiel do záhrady modliť sa, postavil sa do Božej prítomnosti a silno dúfal, že Boh sa nad ním zľutuje, hoci je hriešnikom. Pri modlitbe oplakával svoje dávne omyly sľuboval, že zmení svoj život a bude milovať Pána Boha z celého srdca [Por. *Vyznania*, 8. kniha, 8. riadok]. Skutočne – nemožno súčasne milovať i Boha, i hriech. Kresťan, ktorý skutočne miluje Boha, má odpor k tomu, čo Boh nenávidí. Z toho vyplýva, že modlitba hriešnika, ktorý sa nechce polepšiť, nemá žiadnu hodnotu.

II.

Modlitba takého hriešnika vôbec nespĺňa podmienky, o ktorých sme hovorili. Je teda činnosťou v istom zmysle smiešnou, plnou rozporu a klamstva. Pozrime sa na jeho modlitbu – pozrime sa na chvíľku, lebo nakoniec sotva sa taká modlitba začne, hneď sa končí. Počúvajte, ako sa správa človek morálne slepý a hluchý počas modlitby.

Nekoná úprimne, keď sa prežehnáva a vyslovuje meno Najsvätejšej Trojice. Vtedy by sme mu mohli povedať: Priateľu, čakaj chvíľu. Začínaš svoju modlitbu v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. A zabudol si, že pred ôsmimi dňami si bol v spoločenstve, kde tvrdili, že smrťou sa všetko končí, čiže – z čoho vyplýva – že niet Boha, pekla, ani neba? Ak to veríš, tak tvoja modlitba je iba jalovým a pustým zabíjaním času. – Poviete mi, že takéto rozhovory sú zriedkavé. – Nejde o to. Aj napriek tomu rozhodne tvrdím, že okolo tri štvrtiny takých, sú tu teraz v kostole, zotrelo vo svojej duši obraz Najsvätejšej Trojice a hriechmi vyhnalo Boha zo svojho srdca. Nejednen zatvrdnutý hriešnik sa modlí: „Môj Bože, silno verím, že si tu prítomný“. Priateľu! Pred Bohom sa trasú svätí anjeli, ktorí sa neosmeľujú pozdvihnúť oči k Nemu, teda zahaľujú si krídlami svoju tvár, lebo nemôžu zniesť žiaru Jeho majestátu. A ty, pokrytý hriechmi, kľakáš si na jedno koleno, a druhé držíš vo vzduchu! A teda tie slová, ktoré vychádzajú z tvojich úst – že veríš v Božiu prítomnosť – sú čímsi odporným. Podobáš sa opici, ktorá nasleduje to, čo vidí u iných. Taká modlitba je prázdnu hračkou. Kresťan, ktorý verí, je do hĺbky duše preniknutý prítomnosťou Božou, správa sa pri modlitbe pokorne, lebo vidí z jednej strany veľkosť Boha, a z druhej – svoju vlastnú nehodnosť. Bojí sa, aby sa neotvorila zem a nepohltila ho zaživa. Jeho srdce je plné ľútosti, že urazil Boha takého dobrého a milosrdného, a súčasne je plné vďačnosti, že ten Pán ho chce znášať vo svojej prítomnosti. Naproti tomu pre hriešnika, ktorý sa nechce zmeniť, naopak: kostol je, ako to tak poviem, plesovou či koncertnou sálou, nie domom Božím. Čím sa zaoberáte, keď idete na priateľské stretnutie? Ľuďmi, ktorých tam stretnete. Blúdite teda očami na všetky strany, pozeráte na steny, dekorácie, vítate sa so známymi a rozprávate. Kiežby prinajmenšom vaše myšlienky, keď ste v dome Božom, boli hoci len ľahostajné, a nie hriešne! Ale vy sa pri modlitbe pozeráte na všetky strany, vítate prichádzajúcich, rozprávate sa s nimi, pozeráte, kto je ako oblečený, odevy vzbudzujú vašu zvedavosť, a z toho sa rodia v duši zlé myšlienky a zlé túžby. Či to tak nie je dokonca počas svätej omše?

Podme ďalej. V modlitbe niekedy hovoríte Bohu: „Vzdávam Ti úctu a česť; milujem Ťa, Pane, z celého srdca“. – Klameš sa, priateľu, ty zvelebuješ nie Boha, ale svojho bôžika. A tvojim bôžikom je tá mladá osoba, ktorej si oddal srdce a ktorá bez prestávky zamestnáva tvoju myseľ. – A tvojím Bohom, kto je, sestra? Či nie ten mladý človek, ktorému sa snažíš zapáčiť dokonca v kostole – tu, kde máš oplakávať svoje hriechy a prosiť Boha o odpustenie? Počas modlitby chodia človeku po hlave jeho obľúbené predmety a im sa klania ako svojmu „Bohu“. Raz stojí pred tebou obžerstvo a dožaduje sa, aby si mu vzdával úctu, lebo myslíš, čo budeš jesť, keď prídeš domov. To znovu tvoju dušu ovláda bôžik prázdnoty, lebo myslíš, že ľudia ťa musia zvelebovať a oslavovať. Vtedy

akoby si hovoril Bohu: „Zostúp z trónu, urob mi miesto“. Je to strašné, ale pravdivé! Vždy, keď sa chcete niekomu páčiť, vždy je vašom bôžikom pýcha a prázdnota. V inom prípade pánom a bohom vášho srdca sa ukazuje žiadostivosť alebo nečistota. Počas svätej omše alebo počas modlitby napadne vám závistlivá myšlienka alebo chuť na pomstu. Ak milujete dobrého Boha viac, ako takéto myšlienky, tak ich rýchlo zavrhnite. Ale ak ich od seba neodháňate, tak tým ukazujete, že viac si ceníte takéto myšlienky ako Boha, že ony sú hodné, aby kraľovali vo vašom srdci. Maznáte sa s nimi dobrovoľne, správate sa tak, akoby ste hovorili Bohu: „Bože, vyjdi z mojej pamäte, nech je pánom mojich citov zlý duch“.

Vidíte teda, že počas modlitby nevzdávate úctu pravému Bohu, ale zlým náklonnostiam a vášniam. Možno poviete, že hovorím prísne. A ja vám hovorím, že mám pravdu. Predsa svedník vás nahovára, aby ste zanechali zlé zlozvyky, krčmy, tance, nečisté myšlienky, lakomstvo: sľubujem vám za to Božiu milosť, rozhrešenie, Boha vo svätom prijímaní – a vy, čo? Zanechávate hriech a úprimne sa naprávate?! Keby sa naša hlavná vášeň mohla ukázať našim očiam – keby nadobudla materiálnu podobu – tak by sme ju videli ako rozvetvený konár so siedmimi hlavnými hriechmi.

1. Modlitba hriešnika sa nespája s vierou a nádejou, ktoré uprostred najhroznejších mučení boli oporou mučeníkov. Či hriešnik, keď začína modlitbu, myslí na nebeskú odmenu? Všetko má v hlave v tom čase, len Boha nie. Modlí sa iba náhlivo, pri obliekaní alebo pri práci. Jeho predstavivosť je zaujatá prácou, alebo dokonca nenávisťou a pomstou, je poškvrnená nečistými myšlienkami. Počas modlitby kričí na deti a pracovníkov.

2. Jediná nádej, ktorú hriešnik živí pri modlitbe, to je tá, že modlitbu rýchlo skončí. Keby veril v posledné veci, keby očakával večné dobro, nenasledoval by našepkávania pekelného ducha. Skutočne – zatvrdnutý hriešnik celkom stratil vieru. To je biedny človek, lebo zlý duch mu zatvoril oči – odňal mu duchovný zrak – a na tenkej nitke ho drží nad strašnou priepasťou. Jeho rany sú také hlboké, a choroba tak zostarla, že on si dokonca neuvedomuje svoj oplakania hodný vzťah. Pripomína väzňa, ktorý odsúdený na smrť, veselo sa zabáva, hoci zakrátko bude vykonaný rozsudok. Zbytočné je presvedčať ho, že už hneď zomrie – on to počúva tak, akoby mu ktosi prinášal veselú správu o tom, že ho čaká veľké šťastie. Ó, Bože, aký nešťastný je stav hriešnika!

Ako on živí nejakú nádej, tak je to nádej úplne zvieracia. Šťastie zvieratá spočíva v jedení, pití a telesných príjemnostiach. A hriešnik tiež – nepozná iné šťastie ako toto. V skutočnosti ešte chodí na svätú omšu a modlí sa niektoré modlitby, ale nerobí to preto, aby sa zapáčil Pánu Bohu a spasil svoju dušu, ale z jednoduchého zvyku a z rutiny, akú nadobudol v mladosti. Keby nedeľu pripadla raz za rok alebo raz za desať rokov, tak on by sa ukázal v kostole iba raz za rok alebo raz za desať rokov. Chodí do kostola iba preto, že to robia iní. Preto nádej hriešnika možno prirovnať k zvieracej nádeji, ktorej šťastie spočíva v dočasnom užívaní. On koná tak, akoby po smrti už nič nebolo, akoby so smrťou všetko malo skončiť. Zbytočne, milovaný Spasiteľu, zbytočne si zomrel za takých hriešnikov, ktorí sa neraz horšie ponížujú ako zvieratá!

3. Predtým sme povedali, že modlitba dobrého kresťana musí byť oživená láskou k Bohu a nenávisťou voči hriechu ako najväčšiemu zlu, a tiež úprimnou túžbou vyhýbať tomuto hriechu a odsúdiť ho na každom kroku. Avšak i túto podmienku nespĺňa modlitba hriešnika, ktorý vôbec neľutuje to, že urazil dobrého Boha, keď prestávky Ho križuje vo svojom srdci. Keď ľutuje, hrá sa na klamára a obyčajného blázna. Nech si hovorí: „Bože, Ty vidíš moje hriechy, ale pozri aj na ľútosť môjho srdca!“ – Kde je tá tvoja ľútosť, človeče? Iba sa vychvaľuješ, ale ľútosť v sebe nemáš. Mali ju svätí pustovníci, ktorí žili v lesoch – ľudia, ktorí deň a noc oplakávali svoje hriechy. Keby sme prešli podrobne každú modlitbu, ktorú sa modlí hriešnik, videli by sme tú istú faloš a klamstvo.

V Evanjeliu čítame, že žoldnieri priviedli Ježiša Krista do pretória, vyzliekli Mu šaty, hodili Mu na ramená šarlátový plášť, vtláčili na Jeho hlavu trňovú korunu, bili Ho kyjmi po hlave, dávali Mu zauchá, pľuli Mu do tváre a posmievačne si pred Ním kľakali. Môže byť väčšie zneváženie ako toto? Tak isto koná hriešnik, ktorý vôbec nemá zámer sa polepšiť. Lebo vo svojom srdci znovu križuje Krista a klame Ho, lebo všetko, čo robí, robí preto, aby Spasiteľovi spôsobil novú smrť – len aby On mohol ešte raz zomrieť. Teda, dokiaľ zotrávame v hriechoch, dovedy podľa vzoru Židov križujeme Krista vo svojich srdciach, a podľa vzoru žoldnierov výsmešne zohýbame pred Ním kolená, keď si navonok obliekame postoj modlitby.

Možno poviete: „Ale my to nechceme, keď sa začíname modliť. Nech nás Boh chráni od podobného rúhania!“ Je to pekná výhovorka! Kto hreší, nechce stratiť milosť a predsa ju stratí. Či je kvôli tomu menej vinný? Odsúdenci, ktorí teraz horia v pekle, tiež neboli ochotní ísť do zatratenia. Ale, či sú kvôli tomu menej vinní? Nie. Lebo dobre vedeli, že takýmto činom a takýmto slovami sa dopúšťajú smrteľného hriechu. Hriešnik, ktorý sa modlí, nemá zámer vysmievať sa z Boha, a predsa sa vysmieva, keď napríklad nechce povstať z hriechu, hovorí: „Bože môj, milujem Ťa“. Lebo nemiluje Stvoriteľa, keď miluje hriech. Takáto modlitba nemôže byť aktom nábožnosti; ona je klamstvom a falošnosťou a nemôže byť vzdávaním úcty Bohu. Je hanebným znevážením, ak v ústach máme meno Ježiša Krista, a súčasne Ho v srdci križujeme...

Priznajte teda, že modlitba hriešnika je iba spleťou klamstiev a rozporov. Túto pravdu potvrdzujú slová Ducha Svätého: *Kto odvracia svoje uši, aby nepočúval zákon, jeho modlitba je priam hanebnosť* (Prís 28, 9). Bohužiaľ, možno polovica tých, ktorí ma teraz počúvajú, patria do radu týchto zaslepencov! A predsa títo ľudia stoja tu spokojní – moje slová ich nudia, akoby sa ich vôbec netýkali. Diabol ich zaslepil, omotal ich srdcia a premenil ich na kameň. Ó drahý Bože, do akej úžasnej priepasti vedie človeka hriech!

Ale možno poviete: „Z toho vyplýva, že treba sa prestať modliť, keď to tak veľmi uráža Boha“. – Nie o to mi išlo, keď som dokazoval, že vaše modlitby v stave hriechu sú klamstvom. Chcel som toľko, aby ste volali k Bohu: „Bože, ja Ťa teraz nemilujem, ale daj, aby som Ťa miloval“. Namiesto toho, aby ste hovorili: „Bože, veľmi ľutujem, že som Ťa zarmútil“ – hovorme skôr: „Bože, necítim ľútosť nad hriechmi; daj mi ľútosť, ktorú tak veľmi potrebujem. Aby som zavrhol zlobu, aby som sa jej bál. Ó Bože, daj, aby som mal hriech vo večnej nenávisti, preto, že je to Tvoj najväčší nepriateľ – nepriateľ, ktorý spôsobil Tvoje umučenie a smrť na kríži, ktorý pozbavil človeka Tvojej milosti a priateľstva a navždy ho oddeľuje od Teba“. Daj, Božský Spasiteľu, aby naše modlitby pochádzali zo srdca oslobodeného od hriechu, ktoré Ťa miluje. Amen.